

Any IX

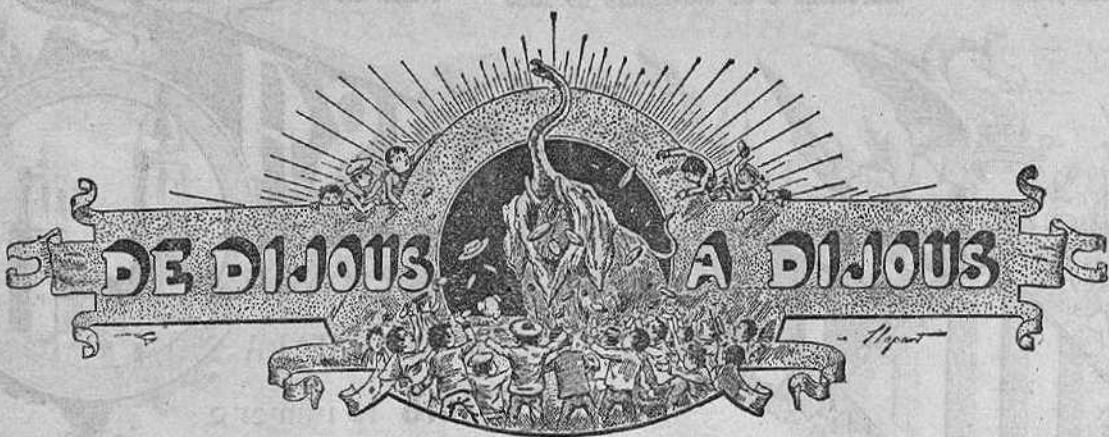
Barcelona 5 de Novembre de 1896

Núm. 427

Flor de l'horta valenciana!
¡corona fresca y galana
sobre un cos dels mes ben fets!...
Porta un róssech de "paxxets"
mes llarg que d' aquí á l' Habana!

Còpia fot. de A. Esplugues.

TENORIOS, coronas y panellets: á tot aixó quedan reduïdes las diades de Tots Sants y de Difunts. No hi involucrémos las castanyas, per la senzilla ràhó de que en tots los días del any es á propòsit aqueix fruyt, per prodigarse incessantment en forma de tributs ó impostos á tots 'ls rams de las forses vivas del país en que vivim; aquí á Espanya fem la castanyada diariament, per forsa, servintnos de torradoras las lleys foradadas que 'ns regeixen, que so'n verdaderas ollas.

Don Juan Tenorio! Potser es lo personatje imaginari, l' heroe simbòlic; lo tipo espanyol mes perfecte, mes real, mes humà; que sintetisa nostre caràcter, per resumirlo justament dintre l' march de l' escenari de la vida espanyola. Aquí està, si no concre'és en son modo de ser lo prototipo dels fills d' Espanya (que som capassos de conquistar totes las raspas, príncipes y novicias del globo terráqueo, mentres no 'ns faltin *cumquibus*,) no 's conservaría tan ferma aqueixa afició—que cada any se desperta y 's renova sense flaquerar may-de ser y desfer lo *Tenorio* en tots los escenaris y arcobas de la Península.

Aquest any, aquí á Barcelona no ha despuntat com altres anys lo *matón* llegendarí en cap teatro *oficial*; en canvi, extra-oficialment l' han escarnit en moltes vandas, com sempre, convertint mo'ts actors de pis al tremendo *Don Juan* en un pinxo d' escaleta ó de carreró. Potser, y sense potser també, es lo protagonista d' obra dramàtica que se n' ha vist de mes grossas dalt de les taules .. y dalt dels taulons: pro, ell tan atrevit y poca-vergonya, com sempre.

No hi há aficionat que sobrepuji una miqueta als de la séva colla y que hagi desempenyat mes ó menos passable algún paper important de capa y espasa, que no 's cregui ab dret y ab lo deber d' irrogarse las qualitats del heroe andalús, encarregantse de retratarlo (encare que no 's coneix el retrato) y que no 's consideri autoritat per a marejar fins á la ànima del difunt autor del drama y hasta als socis de la *societat*. Y l' poble se dóna per ben satisfet presenciant un cop ó dos al any las proeses, millor dit, las calaveradas de 'n *Joanet*, porque no 's fixa ni vol fixarse en res més; sinò en que ha de rendir tribut á la costum d' anà á veure l'*Tenorio*, siga allà ahont vulgui y l' fassin com l' fassin, com si fos l' haverhi d' anà una sagrada obligació de tot espanyol com cal que puga anà á teatre; y l' poble hi vá per riure ab los acudits de 'n *Ciutti* y ab las fleumerias de la Brígida y... *voilà*.

Y l' drama de 'n *Zorrilla* encare que 's desfassi cada any, 's tornarà á refer l' any vindent, porque encare que s' assassini cada temporada á n' el ditzós *Tenorio*, lo caràcter espanyol l' torna á fer reviure més tremendo que l' any passat: per xó l' drama es inmortal y l' protagonista no pot morir, pesi á las corrents modernistas mortas en vida; pesi als *Tenorios matóns* de la Literatura moderna.

* * *

Dupto que en cap altra població espanyola sigan més visitats y obsequiats los habitants del altre mon, que aquí. La piadosa costum d' anar als cementiris la diada dels Moris tot Barcelona en verdadera pelegrinació, s' ha arrelat d' una manera tan extraordinaria que, la veritat, imposa y comou. Ningú, per escéptic que siga, pot amagar aqueix misteriós desitj d' aturarse un cop l' any devant del ninxo ó la fossa que guarda 'ls ossos dels sers que més ha estimat; y ningú, al aturárseli per desprecocupat que sigui, pot reprimir un no sé qué... (lo no sé qué, l' algo que sentia l' pobres Birrina). Aqueixa tristesa alegra que s' apodera de nostres cors, dins del cementiri, al tenir tan apropiá n' als que havien compartit nostres penes, ó que havien sigut depositaris dels nostres sentiments més secrets ó que eran nostre encant ó nostre consol, no 'm farà creure cap sabi que tingui la seva explicació. La ciència 's queda patitiesa en lo portal dels cementiris: no se li permet la entrada.

PEPET DEL CARRIL.

Lo plor de la Pubilla

LEMA.—*FALS!*

I

¿Qué pasa al mas de la Riera que a aytal hora de la nit se senten plors y algun crit llensat d' mala manera?

¿Quién moiu es per ell sol prou gran per qué la alegría que regnava en la masia, s' hagi tornat desconsol?

¿Es que del avi perilla la existencia malaltissa? ¿Es qu' algún traidó, infelissa ha volgut fé a la pubilla?

Si l' motiu es un dels dos, (Deu no ho permeti) es probable que l' mal siga inevitable!... Tant de bò que l' primer fós; pró hi han indicis fatals qu' acusan al hereu Molas. Diu que la pubilla á solas somica y murmura: *[Fals]...*

II

Temps há que a la pubilleta en Molas li duya afecte, y en Molas es un subjecte que té alguna pesseteta;

Emprendat de la hermosura de la Lluisa de la Riera, li feu veure verdadera, sa passió sensual é impura,

Y la Lluiseta inexperta, ab lo goig de sé estimada se l' cregué, y... *[desgraciada]* Aixó será, es cosa certal

III.

Ja clareja. En la masia, prop del menjador sentadas, dues donas desvetlladas esperan que 's tassi dia.

Plorosa está la pubilla boy sanglotejant encare, y sa mare (pobre mare!) *[plora—li diu—mala filla!]*

[Una joya tan preuhadal] L' orgull del mas de la Riera! *[Llensarla d' eixa manera]...* *[Mare, esteu equivocada!]*

[Equivocada, aixis fós!] Jo ja sé que l' hereu Molas es un murri de set solas, y ell te venia a fer l' os.

—Es que... *[Calla, ho sé del cert!]* —Pró l' qui ha fet en Miqueló no es fet ab mala intenció... *[Filla, ta ignorancia 't pert!]* *[qué dius! que gosas á dí!]* —Qu' avuy vindrá y parlareu. *[Si ve, l' mato!—No l' mateu!]* *[Que no vingui!—Ja es aquí!]*

IV

L' hereu Molas entra al mas molt dematí, a trench d' aubada; té la paraula donada y aquet cop no manca pas: —Que Deu bona dia vos dò á vos, y á la vostra filla —Avuy, per tú la pubilla ja no existeix, Miqueló. —No us entenç a té de Deu. —¿Qué no m' enténs, dius? Mal llamp! —Aquí qué hi buscas?... *[Veyám?]* —Vinch a buscar lo qu' es meu. —Encar tens llengua? *[malvat!]* *[Enganyar á una donzella!]* —També 'm va enganyar á mi ella donantme per llebra, gat! Pró tot arreglarlse pot, jo us tornaré l' que vostre es, y deume a mí 'ls meus dinés... —*[Sur de casa, lladrego!]* —Tinguem compte ab lo parlá! —*[Lladre, si, perque á la noya li has robat preuhada joya!]* —*[No es pas cert! L' hi vaig comprá]* —*[Vil, miserable, traidó!]* —Mare, no ho voleu entendre; la vritat, si, l' hi vaig vendre; pró va ser ab condició. —*[Filla, tu no tens cervell!]* jets bojal —*[Y cá, escolteu!]* Si vos vendrel no voleu, ell me l' tornará l' anell.

V

—Pró que us proposeu matarme? —Per xó havém perdut la nit? —Per 'xó sol, sí, ja us ho hi dit, pro no heu vo'gut escoltarne. —Sí, Pona, sí; la Lluisa me l' va vendre per un duro per sortir d' algún apuro, y... 'm va aixecá la camisa; perque l' anell es d' or fals. Per lo tant; desfet lo tracé, Aquí l' teniu, está intacte. Que 'm torneau los meus vint rals y 'm perdoneu us demano, —Noya, donali l' nap seu. —Aquí l' tens Miqueló meu; (que per cert es sevillano)

PEPITO LLAUNÉ.

MENUDENCIAS

Ab mes fe soportaria la vida, si jo pogués plorar, quan ne tingués ganas, y morir quan jo volgués.

Si pe's homs, una dona es agradable, sus amigas, la troban detestable.

No vulguis may per ningú, (no sent diné ó cosa bona) lo que no vulguis per tú.

LLUÍS G. SALVADOR.

ESCLATS

L' ignorancia y la sabiesa ab lo sum molt se similan, puig que per molt que s' amaguin igual qu' ell sempre respiran.

Ay, morena, moreneta, si me n' has donat de susos! Jo 'm desfaig dante alegrías y tú 'm matas á disgustos.

T' escribia cada més y tú á mí cada setmana; vaig escriure 't mes sovint y no hi rebut cap mes carta.

Diuhen que l' amor purifica l' ànima.... Vas donarme un bes y 'm surt una *pansa*.

UN A. VENDRELLENCH.

Bappinant

••••• VALLFOGONESCA

PIANT cert es com jo m' estich assentat sobre aquest roch: si fos amo d' aquest lloch no me 'n 'niria ni un xich d' aquesta hisenda de Pachs.

Que hi farà á ciutat D. Lluch?... Com mes barrino no puch dà en lo quid; soch dels manyachs.

Per ventura no es bonich sentir pollas en 'quet lloch que tot lo jorn fan lcoch! lcoch! y grills que cantan lrich! lrich! Ocas que entonan lmech! lmech! estarrufantse en lo llach; y granotas fent lrich! lrich! amaganise dintre l' rech; ó be ab los seus brams lo ruch; los gallis fent lquiquiriquich! y 'ls pollets pich! pich! pich! pich! ó 'ls gossos ab son lladrech?

Encare que per xó crech que l' qui li dona fatich es lo seu fill Don Enrich, desde l' jorn que, frech a frech va trobarlo 'prop del llach ab la filla de 'n Baldruch que es molt mes tonta qu' un ruch y ell es com anyell manyach,

Vejám si l' fet d' aquest rech dará á la mossà fatich; perque 'm sembla jo 't reflich! d' aquí á un any sentir luech, uechl-

Bappinant així en Pau Crach, lo masover de Don Lluch, va sentir com un lladrech per illa á la vora del llach.

Corre l' pobre ab gran fatich y aixís que arrivá á aquell lloch, sa filla vejé jo 't toch! frech a frech... ab don Enrich.

FELIÓNS DE VILAFRANCA.

"SUGESOS" DE LA SETMANA

Pero 'is cuchs van venir després.. Y tan grossos qu' hasta tingué de trevallarhi la facultat de Barcelona. ¡Que tonto! ¡Ves qui no li fa descambiar pelas! La llàstima es que no hagi demanat patent d' invenció del monedero. Es segur, nou y barato.

¡Per tragaderas las del subjecte de Cassá, que va empassarse un duro, creyent que mataría 'is cuchs!

En lo poble de Ribas
hi ha un ruch tan fiero,
que deixá á mossegadas
mitj mort al duenyo.

¡Vaya una llàstima
qu' una fiera tan... fiera,
no sigui al Parc!

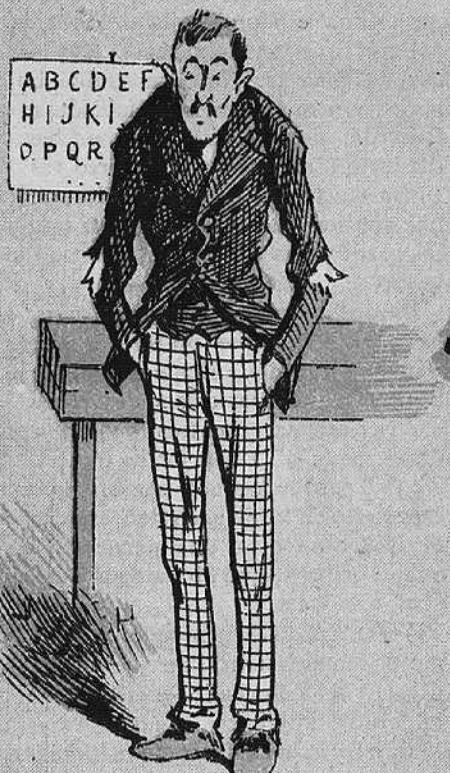
L' ART Y L' ENSENYANSA

‘Les dibuixants de mes nota
y ‘ls pintors de mes talent
moltas vegadas no tenen
diners, per menjar calent.

Los artistas de la trena,
aquecs moderns gladiadors
fan unas quantas bestiesas,
y guanyan dinés y honors.

‘Les pobres mestres d’ estudi,
màrtirs de la il·lustració,
després d’ ensenyuar al poble
moren de fam, à un recó.

Y en cambi aquestas fulanas
divas de cafè cantant,
per ensenyar... lo que tenen
fan corre la plata en gran.

LOS EXTREMS SE TOCAN

Si, senyors; si volen assegurarsen, vinguin á casa un dia que no tinguin feyna. ¡Oh! y que penso demostrarloshi lo que á primer cop d' ull sembla un impossible, ab la mateixa facilitat, que 'ls faria notar la semblansa d' un meló ab lo cap d' en Cánovas.

Si 'm fan l' honor de venir á visitarme, los adverteixo que no estirin lo pom que creurán que serveix per trucar, y que no truca, gracies á la meva criada que 's conserva encare en estat salvatje. Han de donar un cop de mà á la porta, y si pot ser de peu y ben fort, millor, porque la meva criada, del mateix modo que té unas mans desgraciadas, que tot m' ho trenca, es sorda com una tapia.

Entre la meva *jáimula* y una nena que tinch de dos anys, estich á punt d' agafar una corda y penjarme d' una viga. Las desgracias qu' aquestas dos criaturas me fan cada dia, no 'm baixan de tres pessetas á un duro, y, francament, jo que las pessetas, per diferenciarne del pare Adam, las guanyo no solzament ab lo suhor del meu front, sinó ab la suhor de totes las parts del meu escanyolit cos, prefereixo la mort á experimentar tan forts disgustos.

¡Y si 's fixan ab los dos sérs causa de la meva desgracia, trobarán acertat y natural lo títul d' aquest article!

La meva minyona, que va neixe á la Fatarella, no pot negar que bé en línia recta del gorila; lo seu front tirat enrera, los seus ulls petits y bellugadisos, lo seu nas aplastat, sa boca, que quan riu li arriva á las orellas, los seus brassos llarchs y las seves camas tortas, me guardarán de mentir. No 'n dupton: es un gorila de setze anys, escapat de la selva.

La meva nena, qualsevol diria qu' es un àngel; lo seu cabell es ros, fi y rissat, sos ulls dos trossos de cel, sa boqueta un pinyonet, sas dententas de rata; pero ja 'ls asseguro jo, que en quant á fer malesas, pot colocarse al costat de la meva minyona. Son un dimoni y un serafí, que 's confonen, per demostrar fins á la evidencia, que 'ls extrems se tocan.

Fa sis días que vaig comprar una dotzena de plats; no vulguin saber qui va trencarlos: mitja dotzena en va fer á micas lo *dimoni*, y l' *àngel* l' altra mitja dotzena. Ara, per falta de recursos, me veig obligat á fer servir de plat, las llescas dels pans de nou lliurars qu' entran á casa.

¿Vasos? jo no sé 'l temps qu' han desaparecud de la meva taula. L' aygua y l' ví, 'ls bebém ab tassas, unes tassas de pendre café, groixudas y resistentes, que vaig heredar dels meus avis, los quals, prevenint sens dupte ab qui tindria d' havérmelas, van adquirir aquets utensilis, que no 's trenca encare que la meva criada 'ls deixi caure de las seves desgraciadas mans y encare que la nena los tire

pe 'l cel-obert, desde 'l quint pis en que habito al terraet del *entresuelo*.

Y no 's pensin, de vasos en tenia sis dotzenas, perque es alló: quan vaig casarme, 'ls meus amichs per quedar bé ab mí ab pochs quartos, no van regalar me res mes que vasos y gibrilletas. Pero 'ls bons desitjos dels meus companys, han tingut un ti desastrós. Tres dotzenas de vasos m' ha trencat la criada y altras tantas la meva nena. De gibrilletas, no mes m' en queda una d' esquerda y sense nansa. Y es que la meva minyona, siga pe 'ls crits que tot sovint li moch ó per la seva torpesa, quan agafa un objecte de pisa, com si fos lo *Ciuti* quan se troba devant del *Comendador*, se li escapa de las mans ab una facilitat pasmosa; y la meva nena siga pe 'ls seus pochs anys ó perque la seva mare li escatima las surras mes de lo que deuria, jugant ab la meva *vajilla* 'm fa tanta trencadissa com la meva minyona.

La meva dona que pera tot troba disculpa, ja busca manera de consolarme; pero 'l seu travall es inútil. — Mira, Joseph —me diu— ab la criada no pots enfadarhi, perque acaba de baixar del poble, y ja sabém que ningú surt ensenyat del ventre de la seva mare. A n' aquesta minyona no mes li doném tres pessetas cada mes, una de conforme nos costaria tres duros, y encare nos trencaria alguna pessa, perque trobar una criada que no trenqui, es tan difícil com descubrir un carnicer que 't dongui 'l pes. Y en quant á la nostra filleta, t' has de fer càrrech qu' es una criatura, enjugassada com totas, y que val mes que 'ns deixi sense pisa que no que 'ns caygués malalta. Nosaltres també ho hem sigut de petits, y hem fet tantas endiabladuras com la nena. Recórdat de que tú—segóns m' has comptat—un dia jugant ab una barra de ferro vas donar un cop al cap de ton pare, que vas trencarli. Me sembla que val mes que la nostra filleta te trenqui 'ls plats, los vasos y las gibrilletas, que no que 't trenques lo cap...

Devant de rahóns tan convinents, callo; pero no passa un segón que no torni á alterarme, puig la minyona y la meva filla, aprofitant la nostra distracció, m' han tet mes d' una desgracia.

Avuy mateix, mentres la meva dona procurava sossegar me, la criada m' ha trencat un vidre de la arcoba, perque, segons sembla, la maleïda volia espolsarlo ab lo mànech dels espolsadors, y la nena m' ha fet á trossos una peixera, que contenía uns quants peixets, que ab los seus vius colors m' alegravian la vista.

Y ara ¿no saben perqué poso punt final á las mevas lamentacions? Perque un trist moment qu' hi sortit del meu quarto-escriptori, pera evacuar una imperiosa diligencia, la meva raspa m' ha trencat lo tinter y la meva filla, lo meu angelet, l' ampolla de tinta que tenia de repuesto.

Y no puch escriure mes... que lo que bonament me permet la ploma, qu' encare está molla.

¡No puch escriure mes! ¡Ab prou *tinta* que suho!

A. GUASCH TOMBAS.

UN "TENORIO"

DALINTNOS per ser comedia, jo, y uns companys del carrer, sols una ocasió esperavam... ¡per assombrá (?) al Univers!

L' ocasió vingué de perlas, fa dos setmanas ó tres, quan un fill de Montsalvatje, va dirnos:—¡Apa, valents!

Si pujeu á fe 'l Tenorio al meu poble, us pago 'l tren! Y dit y fet... Engrescantnos jo y 'ls companys del carrer, posárem si á l' agulla y 'ns vam repartí 'ls papers!

Del «Tenorio» va cuidarsen un mancebo perruquer, ab la condició, de fernes la clenxa á tots 'ls demés...

«Don Gonzalo» y «Luís Mejía» són respectivament un notable colomista, y un sadri matlasser...

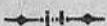
De 'n «Ciutti» va encarregarsen en Xerinola, un baylet... á cambi de que sa mare —baylarina en millors temps— entrés á la companyia per fernes la «Doña Inés».

Ab sa veu de Joan Doneta feu de «Brigida», en Joseph; pegot d' una escala próxima... y en quant als restants papers, van darse á disidents artistas segons son temperament.

Un servidó—l' mes indigne dels cómichs del meu carrer— hi anava ab l' honor encàrrec d' apuntarlos... ¡Llamp de Deu! ¡M' hauria tingut mes compte! ¡M' hauria anat molt mes be apuntarlos... un revòlver antes que marxar ab ells!...

— Lo poble de Montsalvatje, ¡ho es de nom y de fets!...

CAPRITXOS

DE REGUNTAS si estich bé á lo costat teu?
Primer pregunta al peix si está bé al mar,
á l' aucelet si gosa dins lo bosch...
y per mí la respota 't donarán.

— ¿Qué 't creus que tinch gelos, perque ab un altre home
sempre parlas baix?
No ho creguis, hermosa, puig ab una nena
lo matix jo faig.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Van guarnirnos un tablado ab vigas y barrils vells, dintre d' una mala quadra d' una casa de pagés... ¡Per debut de tals artistas, era un teatro ben modest!... ¡Tan modest y tan incòmodo que pe 'l servei de vostés... jo apuntava desde dintre d' un barril, fet un capdell, y arronsat com una cuca per' que 'l públic no 'm veiés!

Va comensar 'l Tenorio ab tot 'l teatre ple, y 'val á dirhol 's principis van anar perfectament... «Don Juan» sembava un pimpollo igual que tallés cabelis! «Don Luis» talment accionava com si la llana espolsés... Feya 'l marrá «Don Gonzalo», bramant ab potència veu... y 'ls restants, tots feyan tropa... juna tropa d' alló més!

Mes quan va surtit la «Brígida», lo públic perdé 'ls estreps! Montsalvaje al veure donas es salvatge per complert! L' un li tirava un requiebro... l' altre li deya un renech... y es per xó que 'l pobre artista, l' humil pegot, en Joseph... perdé 'l fiti, varias vegadas y 's posà fet un capdell!... ¡Pero l' escàndol tremendo, fou al surtit «Doña Inés»! Guardava l' ex-baylarina un rostre atractiu y fresch, y á pesar de sas campanyas 's conservava molt bé...

Véurela y alsarse 'l públic, va ser cosa d' un moment y á cada verset que deya tothom li cridava:—¡Olé!
Mes, quan ve «Don Juan Tenorio»

y la roba del convent, y se la carrega en brassos... aquella gent perdé 'l fré, y tothom pujá á la escena exclamat—¡Part hi volém!

Vigas, barrils, bambolinas, tot fou llençat de revés... 'ls cómichs, campi qui puga, saltant tapias y parets, van escamparse pe 'l poble seguits d' aquells faritzeus!

Un servidó... á dins la bota arronsat, petant de dents, vaig rodar toda la vila sent tamborellas arreu...

Al útim; aquells salvatges van deixarnos... ¡Ja era temps! A un cantó jeyá 'l «Tenorio» ab 'l cap tot fet malbé... Mes avall «Don Luis» plorava, en «Ciutti» seya 'l mateix,... menire 's cusia la «Brígida» del vestit, un munt d' estreps... «Doña Inés», no van trobarla fins dàgues horas després... en que l' arcalde, va durla dihentnos:—¡Vaja, valents! ¡Torneusen á Barcelona y al tornar, tingueu present que si avuy torneu ab vida ho devéu á «Doña Inés».

— Lo tren á las tres passava. A las tres vam pendre 'l tren y vam empleá 'l trajecte en dir mai del poble aquell, y en acordá, ab veu unànim que no hi tornariam mes!

L' ex-baylarina fou l' única que 's defensá—¡Quina gen! —va dirnos—¡Que n' es d' alegré! ¡M' han fet riure d' alló mes! Encare que sigui sola... vull tornarhi l' any que ve!

M. RIUSEC.

Bibliografía

L' inspirat poeta don Francisco Gras y Elias nos ha favorescut ab un exemplar del seu aplech de poesías castellanas, que porta per titul «Sonrisas»

Se compón l' esmentat tomo de trenta quatre composicions escritas ab aquella sombra, facilitat, galanura d' estil y castis llenguatge á que 'ns té acostumrats lo nostre paísá.

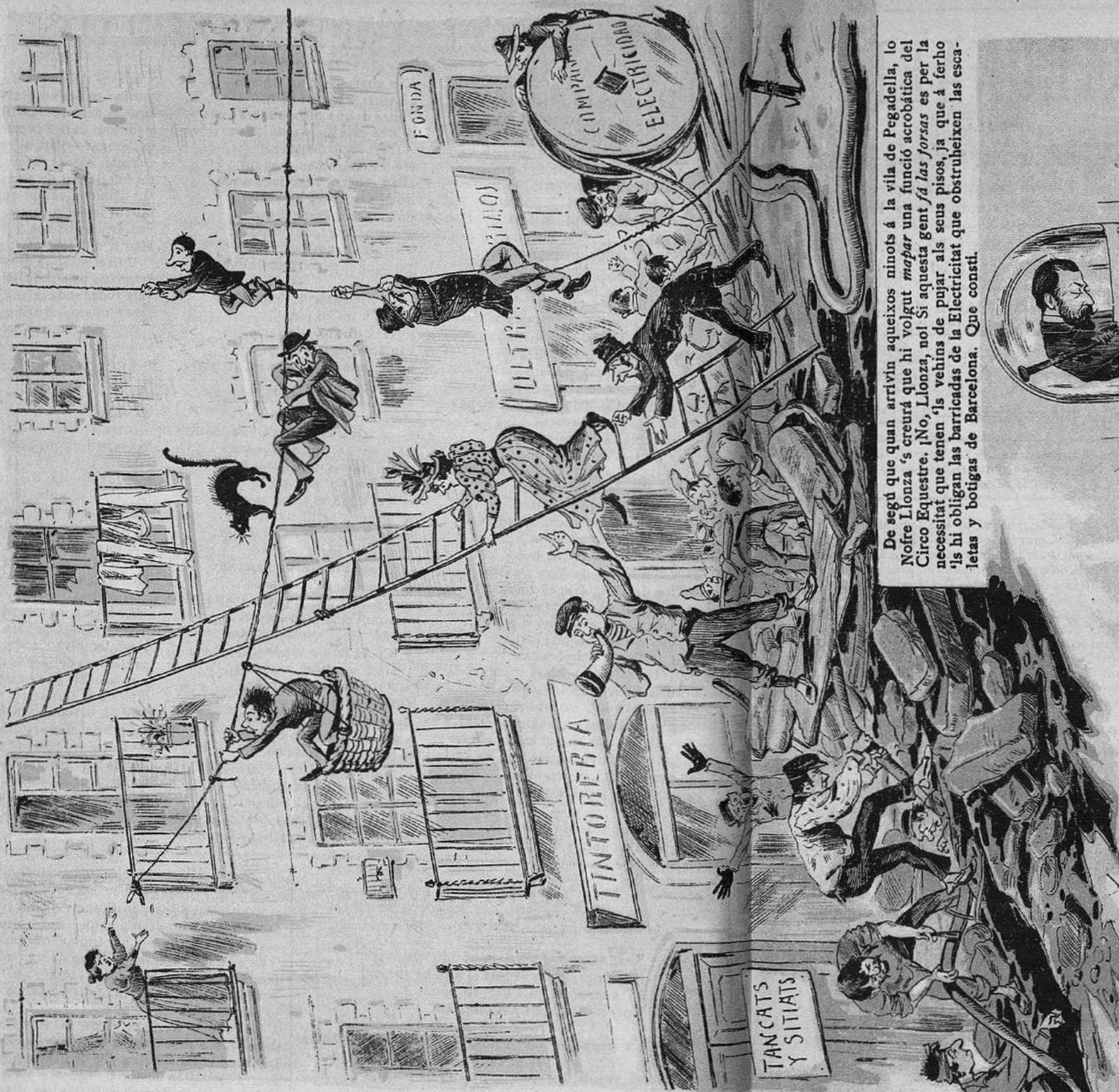
Entre totes, se destacan per sa vehemencia y grandiositat dels pensaments, la que son autor endressa al inmortal poeta Zorrilla y la dedicada al trovador de la nostra terra Don Victor Balaguer.

Aquet aplech de ratllas curias, es digne, per molts conceptes, de figurar en totes las bonas bibliotecas.

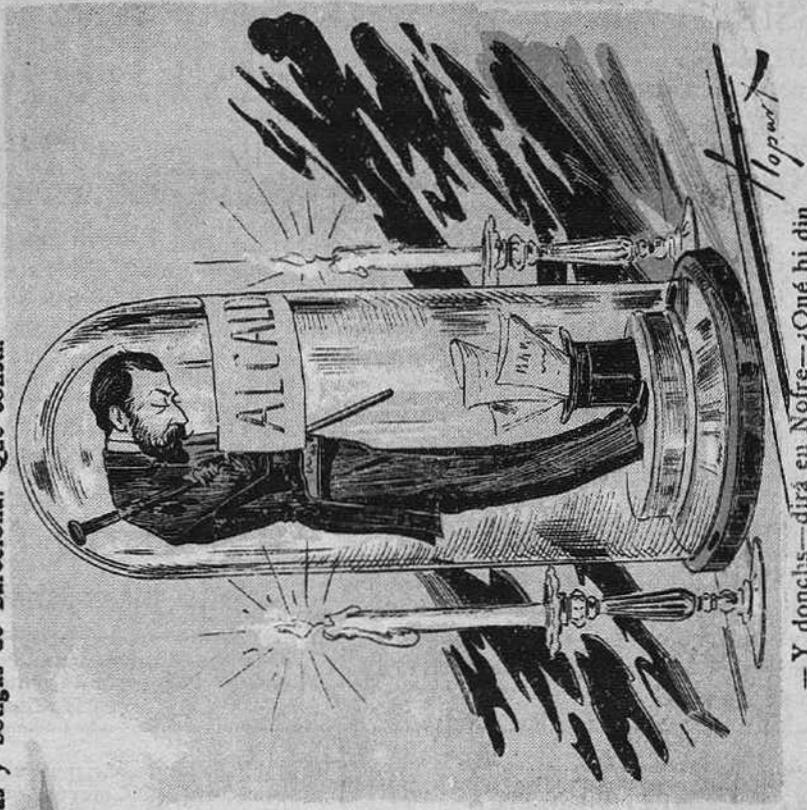
LA TOMASA

A LAS MANS DE 'N NORE DIONZA

Per J. LLOPART.

De segú que quan arribin aqueixos ninots á la vila de Pegadella, lo Nostre Llonza s'creurá que hi volgut *mapar* una funció acrobàtica del Circ Equestre. ¡No, Llonza, no! Si aquesta gent *sá las jorsas* es per la necessitat que tenen 'ls veïns de pujar als seus pisos, ja que à ferho 'ls hi obligan les barricades de la Electricitat que obstrueixen les escales i portes de Barcelona. Que consti.

— Y doncs — dirà en Nofre — ¿Qué hi diu tot això! *Arcalda?*
— ¡Qué voleu que hi diga, si pateix del *dysenteria*! Si l' infelís no pararà fins a véurese de l' damunt de las calaixeras, com 'ls flotero! ¡Si 'l tenim sempre ensopiti!

Yconsti també que l' Administració municipal no té prou parayguas per resistir la pluja de protestes que ja hi cau sobre, degut a la anarquia regidoresca de la Casa Gran.

IMPOSSIBLES

Per un sastre, cusir un bo-
té de roda de carro á una
ermilla.

Per un coro, cantar una
pessa de 10 céntims.

Per un corder, fer cordas
de rellotje.

Per un fuster, fer lo Banch
d' Espanya.

Per un manyá, fer un pany
de paret.

Per un fabricant, fabricar
faixas de parets pintadas.

Per un apuntador de te-
atre, apuntar dins d' una con-
xa de llit.

PEPET PANXETA.

Per un sabaté, tallá sola ab
falsilles de paper.

Que á Barcelona fassin du-
ros Sevillanos.

NIÑO DEL OJO AZUL.

MEXICROS.

Seguint la tradicional costüm de tots los anys, lo célebre *Don Juan Tenorio* ha fet *barbaritats* en casi tots los teatros, y ho dihem aixís perque una execució esmerada de dita obra's pot dir que ha passat ja á la història. Morts ja 'ls célebres Calvos, los seus successors en la obra de Zorrilla, buscan mes aviat acabar lo drama, pera descansar, que la dicció deguda en los versos y 'ls apassionaments respectius en sas escenes.

No obstant, anant per los *fueros* de la veritat, debém dir que l' executat en Novetats pe 'ls actors Srs. Muñoz y Cepillo, ha sigut lo que s' ha emportat la glòria ab referència á los dels demés teatros d' aquesta ciutat.

Deixém per lo tant per avuy, lo fer revista especial dels teatros ahont s' ha executat sols la llegendaria obra de Zorrilla, obrint secció no mes pera 'ls que han executat altres obras.

LÍRICH

SOCIETAT CATALANA DE CONCERTS

Dissapte passat tingué lloc lo primer concert de la séptima sèrie, ab lo concurs, com á director, del célebre artista Mr. Crickboom.

Lo programa era sumament escullit y lo suficient pera poder jutjar si lo célebre Crickboom era tan notable director de quartets com de orquesta.

Lo èxit no pogué resultar mes brillant, ja que totas las pessas foren frenèticament aplaudidas, especialment l' ària pera instruments de corda de Bach; la notable obertura *Leonore* de Beethoven y d' un modo superior á tot elogi, los *Murmurlos de la selva* del inmortal Wagner, pessa que encare que molt coneiguda per haverse sentit en concerts dirigits per eminent mestres, entre ells, Mancini y Nicolau, sembla completament nova á casi tota la concurrencia. Tantas foren las filigranas ab que las matísa la esperta direcció del eminent mestre y director Mr. Crickboom.

En dit concert, un detall 'ns desagradá en dit mestre, y fou la actitud intolerant vers al públich, al comensar la

Es indispensable ésta
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos
á dues tintas, ab l' alegoria de la Fortuna.

Los de 100 fullas, á 80 cénts.

" " 50 " á 50 "

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramón, 6.— BARCELONA.

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, llibreters,
kioskos y demes punts de venta, se 'ls farà lo desquiento
acostumat.

execució de las pessas, puig si bé es altament necessari un complert silenci, creyém que pera lograrlo no es precís fé la demostració arrogant é irrespectuosa que mostrá.

També feu gala de son génit imperatiu, al acabar sa part lo reputat professor de corn anglés Mr. Guidé en lo preludi de *Tristan e Isolda*, puig sent sumament y ab justicia aplaudit dit concertista, Mr. Crickboom abandoná son siti, no mes perque ab l' aplauso se interrompi la pessa, deixantne per lo tant dit preludi sense son final.

La concurrencia ab sentiment de tots los *dilettanti*, si bé fou esculida, no sigué lo numerosa que era de esperar.

Pera diumenge pròxim s' anuncia lo segon concert en que hi debutarà lo célebre concertista de violí Mr. Isage.

ROMEA

Lo divendres passat després de representarse acertadament lo popular drama *Juan José*, va efectuarse l' estreno del jueuet en un acte y en prosa *El Raptó de la Sabina*, original de nostre amich Sr. Figueras y Ribot. En aquesta obreta, com en totes las que 'ls han donat anteriorment á la escena lo mateix autor, se veu juntada á una sólida estructura una abundancia de xistes frescos y aixerits, nascuts de la situació, qu' arrenca sovint los aplausos del públich, lo qual troba en lo Sr. Figueras una trassa en lo llitgat dels arguments y una forsa cómica, que busca en va en altres autors que 's creuhen ser eminentias en lo gènere y que, á dir vritat, sense l' bombo desmesurat de uns quants periódichs amichs, no 'ls coneixerian més que á casa seva.

Felicitém de cor al pare de *El Raptó de la Sabina* y desitjém que *Las espardenyas d' en Titus*, que segons notícias estrenarà prompte, sigan tan reforçades, que puga dir le públich á coro, qu' ab las tals *espardenyas...* s' ha calsat lo seu autor las botas.

TIVOLI

Avuy dona comens á una sèrie de funcions la notable companyia, excèntrica y de especial novetat que dirigeix lo célebre artista ilusionista Cav. Cesare Watry, que ab tant èxit ha donat algunas representacions en lo teatre Principal.

LA SETMANA DEL "TENORIO"

— Si algo con «Manins» tuvi,...
ja fa temps lo hay despachado.
— Mas... ¡imposible has quedado
para él y para mí!

— ¡Ay Xanxas, yo te lo imploro!...
¡Tingas de mi compasión!...
O arráncame el curasón,
ó ámame, porque te adoro!

— Yo á las cabañas bajé,
yo á los palacios subí
y en todas partes triunsé!...
— ¡Prou que 's veu, senyó Cuse,
qu' es un bon espatutxí!...

— De una pata te reviento
como á la cita no te halle;
conque ya sabes mi intento,...
Tan si plou, com si fa viento,
é las diez, en esta calle.»

CATALUNYÀ

Ab tot y constarnos de bona tinta que la companyia de opereta italiana Milzi-Bonasso devia actuar en lo Tívoli, de la noche á la mañana y per art de birlibiroque (molt comú en los teatros) ha comensat a actuar en lo de Catalunya.

En la actualitat porta ja representadas *Don Pedro del Medina*; *Y granatieri*; *Il babeo é l'intrigante* y *La Mascotte*, operetas las quatre conegudas de nostre públic y que han sigut lo suficients per mostrar las aptituds dels artistas de la companyia en que hi sobressurten las germanas Perretti y la Sra. Lombardo, entre lo bello sexo, artistas las tres que prompte lograrán per complert las simpatias del públic. Entre la part masculina ademés del Sr. Milzi (notable actor genérich) hi han los Srs. Pentenero y Fineschi que han agratit per complert á la concurrencia, per lo tant creyém assegurada la temporada de opereta italiana.

Ademés de las bonas circumstancies ditas, se fa sumament recomenable lo cos de coro per lo *revingudas* que estan casi totas sas parts. (Nos referim á las del sexo femení, puig las del nostre, poch interessan als espectadors, á jutjar per la bellugadissa de gemelos que hi ha quan elles estan en escena.)

UN CÓMIC RETIRAT

Epigrama

Parlant de certa casada
deya 'l fabricant Sincá:
—Mireus qu' es dona deixada...
may repara lo que fá.
—Y aixó que 's diu Reparada.

RICART PUJOL.

PINYOLS

M' esplicava donya Emilia
que un canonje de Samper,
á pesar de ser solter
diu qu' es Pare de família.

Una mare que s' exclama,
y una filla ben perduda.
—¿Quién es él? —Qui vols que sigui?
un fulano de la f....

Corre la veu que de lladres
s' ha aixecat una partida.
—¿Y 'l gobern què fá? —¿Qué fá?
persegueix als periodistas.

Quan es abaix tot polítich
promet mes del que pot dar,
y un cop es á dalt no dona
ni tan sols lo Deu te guard.

AGUILETA.

Crà de sorra

Tan si 't casas per amor,
per deber, ó convenencia,
tart ó dejorn trobarás
las mateixas conseqüencies.

EMILI REIMBAU PLANAS.

Una de las pastisseries que han fet mes diners de calaix aquest any en la diada de Tots Sants, sens dupte ha sigut la tan acreditada de la Rambla de las Flors, anomenada *La Azucareria*. Lo despatx de panalets no va parar mai, lo qual no es d' estranyar atesa la excellent qualitat dels mateixos, elaborats ab totas las reglas del art pastisser.

La veritat es que 'ls duenyos de *La Azucareria*, senyors Puigdomenech y Rota, mereixen prosperar en sa industria, tant per sa inteligencia y bon gust com per l'esmero acabat que posan en contentar la numerosa y esculida clientela de la casa.

* * *

Sembla qu' ha fracassat l' empréstit dels mil millóns y en Cánovas está inconsolable.

Ara diu qu' intenta fer lo citat empréstit á Espanya, en vista de que á l' extranger li han dit que *nones*.

Pero lo qu' es á Espanya ja li asseguro jo, que mil millons no 'ls trobará, encare que 'ns fassi fer la *figuereta* á tots 'ls espanyols.

Y diu que l' home ha promés que si no 'ls hi proporciona la nació, deixará 'l poder.

Justos! ¡Per aquí deviam haver comensat!

* * *

Igualment 's dona per fracassat lo projecte d' unificar lo deute municipal.

¡Quina llàstima!

Mes d' un *concejal* jo sé, á qui li ha causat tant sentimenter aquesta noticia, qu' encare no veu á una *cocina* seva ja 'l tenen plorant com un cocodrilo... .

—¿Per qué ploras, Torcuato? —li fa la parenta.

—Ay! —exclama 'l regidor— Ploro per tas germanas, qu' han pujat al cel... en cos y ánima.

—Tú ray qu' ets aficionat á pescar!... ¡Dedicat á las anguilas!

—Ay filla, no! ¡Per groixudas
que jo pesqués las *anguilas*
¡preferiría cent cops,
que 'm visquessin las *cocinas*!

* * *

La societat coral *La Catalana* ha disposat pera l' proxim dissapte, una bonica funció en lo teatro del Olimpo, á benefici de la viuda y fills de nostre estimat colaborador, lo malaurat poeta Manel Gardó y Ferrer.

Lo programa està compost de las dugas sarsuelas: *Los lobos marinos* y *Los trasnochadores*, de concert y ball corejat.

La Catalana 'ns demana supliquém als amichs y companys de lletras del pobre Gardó, s' associhin á tan benéfica festa; á qual fi, tots 'ls que desitjin assistirhi, trobarán programas y localitats en aquesta Redacció fins l' mitj-dia del dissapte vinent.

Esperém que la festa 's veurá en extrém concorreguda, dadas las moltas simpatias ab que comptava 'l pobre Gardó.

* * *

Atentament invitats, assistirem la diada de Tots Sants à la representació del *Don Juan Tenorio* donada en lo teatro del *Casino del Centro* de Hospitalet. Lo protagonista corria à càrrec del conegut primer actor y director don Joseph Casanovas, que l' interpretà molt bé, vejentse secundat dignament per la aplaudida primera actriu donya Adela Garcia. Tots los demés actors aficionats sabian son paper y's feren applaudir. La escena ben dirigida y ben presentada.

¡Llástima que la concurrencia no era gayre numerosa!

Traduhim de *La Correspondencia de España*:

«D. Jaume de Borbón, fill del pretendent D. Carlos, ha cumplert ja vinticinch anys y's conserva solter y sembla qu' ara pensa seriament en casarse.

»No es mal partit; perque es guapo, llest y bastant rich, puig ademés de la herència de sa mare, té la del Comte de Chambord, que son pare disfruta sols en us-de-fruyt y que passarà integra à n' ell, sense partir ab cap de sos germans.

»Don Jaume sols pot contraure matrimoni ab una príncipessa catòlica, y d' aquestas, en estat de mereixre, sols n' hi ha en la cort austriaca y en la d' Espanya.»

«M sembla à mi que l' anunci de *La Correspondencia* se esplica bastant. Seria curiós sapiguer à quant se pagan aquets *reclams*.

Sobre tot l' anunciant tira dret...

Veyam donchs... ¿qué hi diu la *nunvia*?

¡No farém res à sis y mitj!...

¡La qüestió de Filipinas está que crema!

«Les frares acusen al general Blanco de fomentar la reblió ab la seva calma. En Blanco, acusa als frares de que ells teren la culpa de que 'ls manilos s' hagin alsat. Y entre uns y altres, 'ls insurrectes qu' al principi eran quatre gats (segons 'ls parts) avuy en la sola província de Cavite, ja suman 30,000 homes.

Desd' aquí es difícil averigar qui té rahó, ni qui té culpa.

No mes dirém que per ara en Blanco 's veu molt negre per surtit del *lio* y que...

«En estas disputas
llegaron los perros!»
y... ¡adeu Filipinas
qu' hem perdut l' *oremus*!

Casi, casi 'ns arrepentim d' haver ajudat al *tolle-tolle*, contra 'l *Dientes* de la banda municipal.

Y 'ns en arrepentim perque lo Sr. Nicolau, du trassas de ferro pitjor qu' aquell.

A pesar de ser un home de tanta musculatura, sembla que te por de patir del pit, tota vegada que no dirigirà la banda no mes qu' en las festas anyals.

Pe 'l travall de cada dia, per *regatxe* com si diguessim, ara es busca, medianç concurs, un altre director, que fet y fet serà 'l *burro dels cops*.

Això si; en Nicolau anirà cobrant tres duros y *pico* diaris.

Y vagin sonant 'ls músichs... dirigits per l' altre, com se suposa.

¡Malo!

Segons llegim, entre 'ls agents del ram de policia judicial creada recentment, hi figura un subjecte llicenciat del presiri de Tarragona.

Convindria qu' això s' aclaris y que en cas de resultar

cert, 'ls mateixos agents fossin 'ls primers en protestar contra semblants *companyías*.

Sino 'l públich (que fins ara ha cregut que la creació de dit ram, era una cosa enraonada) exclamarà y ab molt fonament:—¡Quina pega...

¡Un ou y encare covat!

La Revista Andresense de Sant Andreu de Palomar, ha pujat al cel!

Pero consti que no hi ha pujat de qualsevulga manera, sino anunciant degudament en la primera plana y «con mucho sentimiento (que moría), por falta de lectores y por lo escasa que era la suscripción».

¡Aquesta franquesa honra als redactors del malaguanyat company!

¡Aixis enraonan 'ls homes!

Justament perque tanta franquesa no s' estila en aquet mon de monas, relatèm 'l cas y no podém menos de fer notar també la oportunitat qu' ha tingut en morirso *La Revista* citada.

¡Lo dia 31 d' Octubre! ¡L' ante-vigilia dels morts!
(R. I. P.)

Le Figaro de Paris tractant l' altre dia de la situació política d' Espanya, retreya las paraules que digué en certa ocasió, lo célebre cardenal Alberoni:—Espanya es un gran cos; no mes li falta 'l cap.—

¡Completament conformes! 'ls espanyols en general (excepte algunes contadas provincias) sols servim de cos.

Y en quant à cap, no 'n tenim cap. Lo qui 'ns fa de cap, es un *pom d' escala*; en Cánovas!...

¡'Ls demés, tots fem de cos!

L' altre dia en la iglesia de Betlém, dues donas de *pecho en pecho*, viuda l' una y l' altra soltera, van estirar-se 'ls cabells y van posar-se 'l *dallonsas* com un pebro. Fins una d' elles, la viuda, va treure una *teya*, per clavar un *mete y saca* à la fadrina.

La causa de la rivalitat entre las dues *serranas*, no fou altre que l' amor d' un afortunat galán.

¡Quina ditxa tenen certs homes!

A mí lo que 'm *llama* mes la atenció, es lo fet de que anéssin à pegarse dintre d' una iglesia.

¿Qui sab? potsé lo mortal afortunat, causa de las barillas era 'l sagristá de la parroquia!

¡De mes *crespas* se n' han vist!

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre..	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 "
Extranger, id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "

NOTA.—Tota reclamació podrà dirigirse à l' Administració y Redacció del periódich

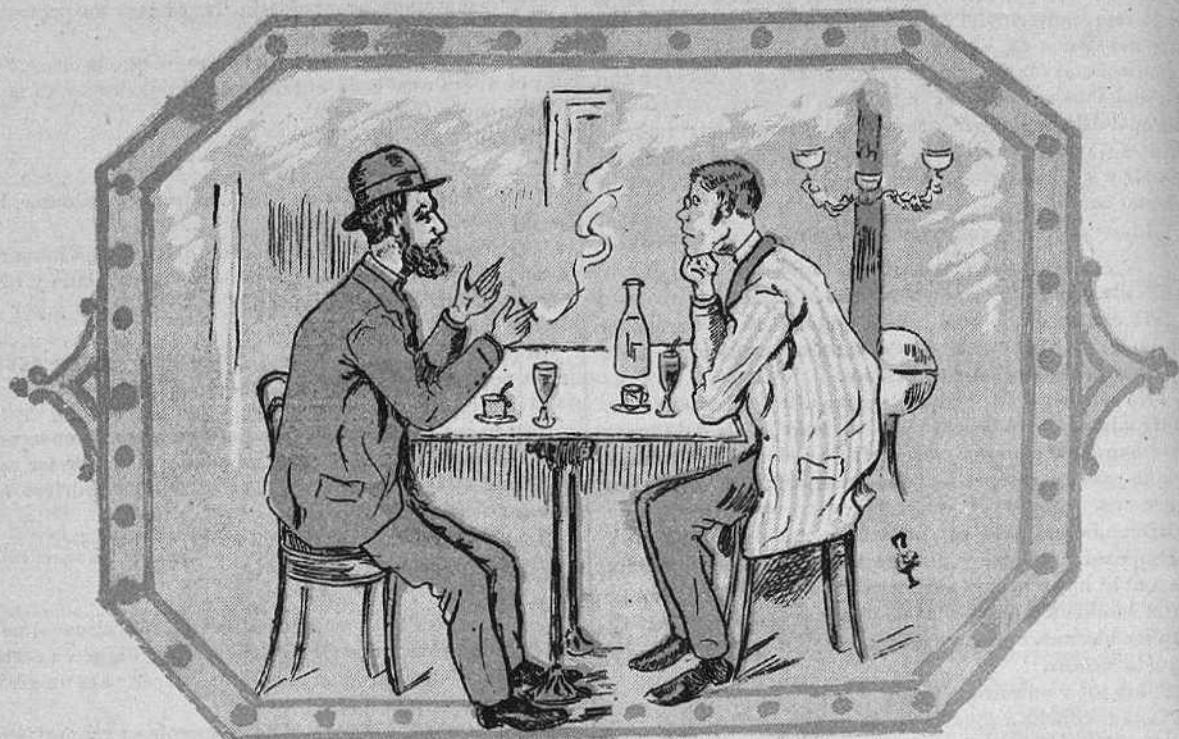
6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

LA TOMASA
ESTRATEGIA DE CAFÉ...

— ¡Si jo fos en Weyler, adiós insurrectes! Tenyí-
ria als espanyols de negre; 'ls barrejaría ab 'ls de
'n Maceo, y allavors qas!, qas!... ¡caps á terra!

— Ja es un medi senzill.

— Y barato! ¡Ab cinch céntims de betum per
barba, surtiria de penas!

SECCIO DE TRENCÀ - CLOSCAS

XARADA

Al xaradista E. Pi Fani

Molt senyor meu: Lo motiu d'aquestas ratllas escriure es perque avuy m' han contat que vosté es un gran ciclista y com que jo soch persona molt tot à montar bicicles si bé tal hu-dos-tres-quarta me costa rals... y potingas, vinch à vosté que es persona molt amable y dugas-quinta pera veure si 'l favor farà de deixarme un dia la bicicleta que té que ja sé que es molt bonica y molt hu-dos quinta-sis puig fa tempe tinch la mania de hu-cinch hu fe una escursió en una vila molt rica ahont una tia hi tinch que diu que vol protegirme. Com vosté ja sab, lo meu quarta-dos-tercera 'm lliga, mes ab tot y això hi pensat

anarhi de demà en quinze,
Si per cas vesté no hi té inconvenient y dos-rrima
en mi, deixantme aquet moble
que sols serà per un dia,
jo li quedaré agrahit
moltissim, tota la vidá
(y aixis m' estalviaré
lo que 'l liogá 'm costaría
assegurantli ademés
gracias á sa atenció fina
tornarli tota sencera...
(ó bé tota feta á micas!)

K. TACLISME.

BALDUFA NUMÉRICA

8 4	— Article.
8 7	— »
1 2 3 4 5 6 7	— Nom de dona.
7 5 2 3 3 7	— Pe 'ls sastres.
5 4 2 3 7	— Mestre célebre.
3 2 5 4	— Provincia.
5 1 3	— Cosa freda.
3 7	— Nota musical.
3	— Consonant.

JOSEPH PRATS.

GEROGLIFICH

'	I
o	o
blat	blat
fi	fi
a	a
d	Ra
europa	asia
áfrica	
américa	oceania
:	T
1896	

UN SARDANISTA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 426

Xarada-epitafi.—A—po—le—ca—ri.

Problema.—
 $792 + 8 = 800$
 $808 - 8 = 800$
 $100 \times 8 = 800$
 $6400 : 8 = 800$

Escorxa-cervells.—Higinio.

Baldufa numérica.—Miralles.

Geroglifich.—Trenta días es un mes.